

DNS (digital nomad spaces)

Μετατροπή χώρων υπάρχουσας ξενοδοχειακής μονάδας στη Σαντορίνη για τη μακροπρόθεσμη φιλοξενία ψηφιακών νομάδων.

D.N.S (digital nomad spaces)

Μετατροπή χώρων υπάρχουσας ξενοδοχειακής μονάδας στη Σαντορίνη για τη μακροπρόθεσμη φιλοξενία ψηφιακών νομάδων.

Varvaleva Mariya / AM 09040

Πτυχιακή εργασία

Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής/ Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής/ Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών & Πολιτισμού / Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής

Υπεύθυνη καθηγήτρια / Φράγκου Διονυσία
Επιτροπή αξιολόγησης / Μοίρα Μαρία, Μάρθα Λουκία

Μάρτιος 2024

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο των απαιτήσεων του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών για τη λήψη του πτυχίου του Τμήματος Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Η κάτωθι υπογεγραμμένη MARIYA VARVALEVA του Νικολάι με αριθμό μητρώου da09040, φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού του Τμήματος Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας και ό,τι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την εκπόνησή της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επιπλέον, οι όποιες πηγές αναφέρονται και από τις οποίες έγινε χρήση δεδομένων, ιδεών, λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από εμένα και μόνο από εμένα και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας, τόσο δικής μου όσο και του Ιδρύματος. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου.

MARIYA VARVALEVA

Βαρθα Γεβα-Κουρβέλια
Μαρία

περίληψη

Κατά τη διάρκεια της πανδημίας που προκάλεσε ο ιός Sars-Cov-2, στοιχεία και συνήθειες της καθημερινότητας των ανθρώπων παγκοσμίως μεταβλήθηκαν σημαντικά. Ένα από τους τομείς της καθημερινότητας που είχε την πιο άμεση και απότομη μεταρρύθμιση ήταν ο τομέας της εργασίας. Εργαζόμενοι και εταιρείες αναγκάστηκαν να οργανωθούν για τη συνέχιση του βιοπορισμού τους γύρω από ένα σύστημα απομακρυσμένο. Το σύστημα εργασίας εξ αποστάσεως λειτούργησε αναγκαστικά κατά την κρίσιμη διάρκεια της πανδημίας και μέσα από αυτό για πολλούς ανθρώπους δομήθηκε μία νέα πραγματικότητα.

Ύστερα από λίγα χρόνια ένας νέος τύπου εργαζόμενος φαίνεται να αναδύεται. Αυτός έχει τα χαρακτηριστικά ενός τυπικού υπαλλήλου και τη σημαντική διαφορά ότι έχει πλέον ανεξαρτητοποιηθεί από ένα σταθερό μέρος/τόπο εργασίας. Αυτός ο νέος τύπος εργαζόμενου ονομάστηκε “ψηφιακός νομάς”, καθώς φέρει το νομαδικό χαρακτηριστικό της αδιάκοπης μετακίνησης από το ένα μέρος στο άλλο επιτελώντας ταυτόχρονα την εργασία του απομακρυσμένα μέσω του διαδικτύου.

Ταυτόχρονα παρατηρείται πως οι ξενοδοχειακές μονάδες στην Ελλάδα είναι μελετημένες με τη φιλοσοφία της κάλυψης των αναγκών μίας μικρής σε διάρκεια διαμονής και η μεγαλύτερη σημασία δίνεται πάντα στους εξωτερικούς χώρους καθώς οι μονάδες στην πλειοψηφία τους λειτουργούν μόνο κατά τους θερινούς μήνες.

Διατηρώντας ως πυρήνα της εργασίας τον “ψηφιακό νομά” σε συνδυασμό με τις σύγχρονες κοινωνιολογικές έρευνες που υποδεικνύουν πως αυτοί οι άνθρωποι αναζητούν μια νομαδική ζωή με επιμηκυσμένους χρόνους διαμονής ανά μέρος, καθώς και αναλογιζόμενοι την προβληματική της μονομερούς εποχικότητας της λειτουργίας των ελληνικών ξενοδοχειακών μονάδων προτείνεται ως αντικείμενο έρευνας και παρέμβασης μία υπάρχουσα ξενοδοχειακή μονάδα στη Σαντορίνη.

Στόχος της εργασίας είναι με τις απαραίτητες μεταβολές να καλυφθούν οι ανάγκες διαβίωσης και εργασίας αυτού του νέου τύπου ταξιδιώτη/εργαζόμενου καθώς και η δημιουργία μία εναλλακτικής πρότασης επιμήκυνσης της λειτουργίας των ξενοδοχειακών μονάδων, πέρα από τους θερινούς μήνες.

περιεχόμενα

01/ Πρόλογος	07
Covid, Τουρισμός & Design	
02/ Ψηφιακοί Νομάδες	11
– ορισμός	
– δημιουργία και σύντομη ιστορία του όρου	
– τρόπος λειτουργίας ψηφιακών νομάδων	
– χρόνοι και συνήθειες διαμονής	
03/ Παραδείγματα κατοικιών & ξενοδοχειακών μονάδων διαμορφωμένα για ψηφιακούς νομάδες	19
04/ Συνοπτική παρουσίαση παρεμβάσεων	31
– επιλογή τοποθεσίας	
– περιγραφή παρεμβάσεων	
– σχέδια	
05/ Αντί Επιλόγου	59
Βιβλιογραφία	63

01

ΠΡΟΛΟΓΟΣ
Covid, Τουρισμός & Design

Ο ιός SARS-CoV-2 εμφανίστηκε στα τέλη του 2019 στη Wuhan της Κίνας, προκαλώντας τη νόσο του κορωνοϊού 2019 (COVID-19), η οποία εξαπλώθηκε γρήγορα σε γεωπολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά όρια σε όλον τον κόσμο. Παγκοσμίως, η ταχεία αύξηση των λοιμώξεων του SARS-CoV-2 είχε ως αποτέλεσμα έναν αυξανόμενο αριθμό νοσηλείας, εισαγωγής σε μονάδες εντατικής θεραπείας και θανάτων, ιδιαίτερα σε συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες και σε πολλά άτομα με υποκείμενα νοσήματα.

Η μαζική πανδημία προκάλεσε πολλούς περιορισμούς όχι μόνο στην κυκλοφορία των ανθρώπων αλλά και σε μια σειρά οικονομικών δραστηριοτήτων, καθώς και την κήρυξη εθνικών καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής. Η αυξανόμενη ζήτηση για επείγουσα υγειονομική περίθαλψη και τα αυξανόμενα ποσοστά θανάτων επιβαρύνουν τα εθνικά συστήματα υγείας. Με σχεδόν 100 χώρες να κλείνουν τα εθνικά σύνορα, η κυκλοφορία των ανθρώπων και οι τουριστικές ροές διακόπηκαν.

Μέχρι και τις 18.03.2021 επιβεβαιώθηκαν 120.915.219 κρούσματα και 2.674.078 θάνατοι σε 219 χώρες παγκοσμίως, αριθμοί που δυστυχώς αυξάνονται σε καθημερινή βάση. Οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής βρίσκονταν στην πρώτη θέση με σχεδόν 10.000.000 επιβεβαιωμένα κρούσματα και 236.032 θανάτους. Στην Ευρώπη τα περισσότερα επιβεβαιωμένα κρούσματα συγκέντρωσε η Γαλλία.

Η βιομηχανία του τουρισμού και της φιλοξενίας αντιμετώπισε κατά τα έτη 2020-2021 μια από τις πλέον σοβαρές επιχειρησιακές, εμπορικές και οικονομικές κρίσεις ως αποτέλεσμα της παγκόσμιας εξάπλωσης της πανδημίας COVID-19. Ο τουριστικός κλάδος την περίοδο εκείνη βίωσε αλλαγές από τη συμπεριφορά των τουριστών και την απροθυμία τους να ταξιδέψουν. Οι εκτιμήσεις προέβλεψαν ότι η πανδημία θα οδηγούσε πολλές επιχειρήσεις σε πτώχευση, ενώ το 70% περίπου των εργαζομένων του κλάδου θα έχανε την εργασία του.

Αναφορικά με την Ευρώπη, τα ποσοστά μείωσης στον τουρισμό κυμάνθηκαν από 10-24%, με την Ιταλία να πλήττεται περισσότερο από τη Γερμανία, ενώ στην

Κίνα το ποσοστό αυτό ανήλθε στο 40%. Συνολικά, εντοπίστηκαν σημαντικές επιπτώσεις σε όλους τους τομείς και αναδείχθηκαν συγκεκριμένα θέματα, όπως μείωση της ζήτησης, που με τη σειρά της επέφερε απώλεια στα έσοδα και στις θέσεις εργασίας.

Οι ζωές όλων άλλαξαν δραματικά και μπήκαν καινούριες συνήθειες στην καθημερινότητα τους, όπως η χρήση μάσκας σε εσωτερικούς και εξωτερικού χώρους, το απαραίτητο πλέον αξεσουάρ όπως τονίζει και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, κάτι που συναντούμε σαν συνήθεια ακόμη και σήμερα. Η αποξένωση των ανθρώπων και ο περιορισμός μετακινήσεων είναι κάποια από τα πράγματα που άσκησαν μεγάλη επίδραση στις ζωές όλων.

Ο περιορισμός των κοινωνικών επαφών και ο εγκλεισμός στο σπίτι, δημιούργησαν κρίσεις στις ανθρώπινες σχέσεις, ενώ πολλοί που έμεναν μόνοι τους υπέφεραν από κατάθλιψη ακόμη και μετά το τέλος της πανδημίας. Κάποιοι είδαν και μια θετική νότα σε αυτήν την κατάσταση, καθώς ίσως για πρώτη φορά βρήκαν την ευκαιρία να περάσουν χρόνο με την οικογένειά τους ή τον εαυτό τους, που κάποιες φορές η απαιτητική καθημερινότητα δεν τους αφήνει. Βέβαια με τη βοήθεια της τεχνολογίας οι άνθρωποι μπόρεσαν να επικοινωνήσουν μεταξύ τους και να διατηρήσουν τις κοινωνικές τους επαφές και σχέσεις, αν και σε καμία περίπτωση δεν αντικατέστησαν τη διαζώσης επικοινωνία.

Η πανδημία Covid-19 επηρέασε σημαντικά όλα τα επαγγέλματα, τόσο σε επίπεδο εργασίας όσο και σε επίπεδο αντικειμένου. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά σε συνέντευξη του ο κ. Ξυνομηλάκης Δημήτρης, Αρχιτέκτων και Πρόεδρος ΣΑΔΑΣ – Πανελληνίας Ένωσης Αρχιτεκτόνων :

«Είναι πολύ σημαντικό να συνεχιστεί ή να ξεκινήσει αυτή η συζήτηση ακόμα κι αν δεν έχει περάσει αυτή η δύσκολη κατάσταση που ζούμε όλοι μας. Λίγο πολύ σκεφτόμαστε και προβληματιζόμαστε για την επόμενη μέρα, με σχεδόν βέβαιο ότι οι εμπειρίες που ζήσαμε όλοι μας στο διάστημα αυτό μας ακολουθούν. Πολλά πράγματα πολλές συνήθειες θα αποτελέσουν στοιχεία του νέου κτιριολογικού προγράμματος των κατασκευών, όπως π.χ. οι ανοιχτοί ελεύθεροι χώροι σε διάφορα επίπεδα και οι χώροι εκτόνωσης. Ο κόσμος που έζησε πίσω από ένα παράθυρο, σε ένα μικρό μπαλκόνι, σε μία τάρτασα αφιλόξενη, έχει νιώσει την ανάγκη να προστατευθεί από κάτι που δεν το βλέπει πια μακρινό και ξένο.

(...) Η μεταφορά του εργασιακού χώρου στο σπίτι, σε ένα χώρο που μέχρι σήμερα κατά κύριο λόγο ήταν ένας τόπος ξεκούρασης, ένας χώρος που απολαμβάναμε τις ιδιωτικές μας στιγμές, μας επιβάλλεται πλέον να τον ξανασχεδιάσουμε με νέα κριτήρια, για να εξυπηρετήσουμε και να φιλοξενήσουμε στο μέχρι πρότινος "καταφύγιο" μας και ένα κομμάτι του εργασιακού μας χώρου.

Οι απαιτήσεις υγιεινής είναι προφανές πώς θα καθορίζουν υλικά, υφές επιφανειών, μεγέθη χώρων και κατά την εκτίμησή μου η τάση φυγής από τα πυκνοδομημένα αστικά κέντρα ή συγκροτήματα θα παρουσιάσει αύξηση. Η προστασία και η ασφάλεια επίσης παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο.»

02

ΨΗΦΙΑΚΟΙ ΝΟΜΑΔΕΣ

ψηφιακός -ή -ό [psifiakós] E1 : α. (για όργανο μέτρησης, συσκευή κτλ.) που εμφανίζει τις σχετικές με τη λειτουργία του ενδείξεις με ψηφία (αριθμούς ή γράμματα): Ψηφιακό ρολόι / χρονόμετρο. Ψηφιακές ενδείξεις. β. (ηλεκτρον.) που επεξεργάζεται τις πληροφορίες που του διοχετεύονται χρησιμοποιώντας αριθμητικά ψηφία ή ειδικά σήματα: Ψηφιακό τηλέφωνο.

νομάδας ο [nomádas] O2 (συνήθ. πληθ.) : για ομάδα ανθρώπων, κυρίως κτηνοτρόφων, που δεν κατοικούν κάπου μόνιμα αλλά μετακινούνται από τόπο σε τόπο για να εξασφαλίζουν βοσκή για τα κοπάδια τους: Οι νομάδες της ερήμου. [λόγ. εν. < αρχ. νομάδες `μετακινούμενοι ποιμένες, νομάδες']

<https://emea.gr/epilogi-syntakton/630617/psifiakoi-nomades-oi-ergazomenoi-pou-kanoun-praxi-to-opou-gis-kai-patris/>

«Ως ψηφιακοί νομάδες αποκαλείται μία νέα κοινωνική ομάδα ατόμων οι οποίοι δεν έχουν σταθερή κατοικία αλλά περιπλανώνται στον κόσμο, ζώντας μόνιμα σε οχήματα, σκάφη ή μισθώνοντας κατοικίες βραχυχρόνια. Η κύρια πηγή εισοδήματός τους είναι η απασχόληση μέσω του διαδικτύου, ως ανεξάρτητοι επιχειρηματίες ή τηλεεργαζόμενοι.»

Wikipedia, 2024

Το 2020, ο πλανήτης έγινε μάρτυρας τεκτονικών αλλαγών στην παγκόσμια αγορά της εργασίας. Ως αποτέλεσμα των συνεπειών της πανδημίας, η τηλεργασία βρέθηκε στο επίκεντρο των επιχειρήσεων, με την υγειονομική κρίση να φέρνει στο προσκήνιο σημαντικές προκλήσεις για τις ίδιες αλλά και τους εργαζόμενους. Παράλληλα όμως, είναι γεγονός, πως η πανδημία ανέδειξε νέες ευκαιρίες και προοπτικές για τους απασχολούμενους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση των ψηφιακών νομάδων.

Την ίδια περίοδο το ποσοστό των εργαζομένων από το σπίτι ξεπέρασε το 42%, στο πλαίσιο μιας ευρύτερης στροφής των επιχειρήσεων προς τα οφέλη της τηλεργασίας. Εξίσου σημαντική άνοδο σημείωσε και ο αριθμός των ψηφιακών νομάδων. Οι ψηφιακοί νομάδες (digital nomads), είναι οι εργαζόμενοι και οι ελεύθεροι επαγγελματίες οι οποίοι αξιοποιώντας τις δυνατότητες της τηλεργασίας, ταξιδεύουν και εγκαθίστανται βραχυπρόθεσμα σε διαφορετικά μέρη εντός ή εκτός της επικράτειας, συνεχίζοντας κανονικά τη δουλειά τους μέσω του διαδικτύου. Όπως αναφέρει έρευνα του αμερικανικού Πανεπιστημίου Stanford, οι ψηφιακοί νομάδες αυξήθηκαν κατά 50% σε σχέση με την προ-πανδημίας εποχή.

Οι ψηφιακοί νομάδες χαρακτηρίζονται από την τάση τους να συνδυάζουν την εξ' αποστάσεως

εργασία με τα ταξίδια για μικρά ή ακόμα και μεγάλα χρονικά διαστήματα. Μερικοί από αυτούς γυρίζουν όλη την υφήλιο, εργαζόμενοι παράλληλα. Ωστόσο στη μεγαλύτερη πλειοψηφία τους δεν φεύγουν εκτός συνόρων. Αντίθετα επιλέγουν να ζήσουν και να εργαστούν σε μια περιοχή της χώρας καταγωγής τους, συνήθως μακριά από τα μεγάλα αστικά κέντρα.

Η πανδημία της COVID-19 άλλαξε σημαντικά την ανθρωπογεωγραφία των ψηφιακών νομάδων. Λόγω των μέτρων που λαμβάνουν οι κυβερνήσεις για τον περιορισμό της διασποράς του ιού, πολλοί υπάλληλοι γραφείου αναγκάστηκαν να δουλέψουν εξ' αποστάσεως, με μεγάλη μερίδα από αυτούς να επιλέγει έναν «νομαδικό» τρόπο ζωής. Ενδεικτικά, το 2020 ο αριθμός των υπαλλήλων στις ΗΠΑ οι οποίοι άρχισαν να εργάζονται ως ψηφιακοί νομάδες σχεδόν διπλασιάστηκε. Ο αριθμός των ψηφιακών νομάδων οι οποίοι εργάζονται ως ελεύθεροι επαγγελματίες (freelancers, εξωτερικοί συνεργάτες κ.α.) αυξήθηκε επίσης κατά 12%.

Η πανδημία του κορωνοϊού άλλαξε επίσης τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ψηφιακών νομάδων. Οι ψηφιακοί νομάδες που ανήκουν στην γενιά των Boomers και των Gen X, μειώθηκαν κατά 10% και 3% αντίστοιχα. Αντίθετα, οι νεότερες γενιές παρουσιάζουν όλο και μεγαλύτερο ενδιαφέρον για να υιοθετήσουν τον τρόπο ζωής των ψηφιακών νομάδων. Οι Gen Z και οι Millennials αυξήθηκαν κατά 14%, καθώς τα άτομα μικρότερης ηλικίας διαθέτουν την απαραίτητη ευελιξία που είναι συνήθως αναγκαία για τον τρόπο ζωής των ψηφιακών νομάδων.

Δεδομένου ότι οι περισσότεροι ψηφιακοί νομάδες βασίζονται στα ψηφιακά εργαλεία και το ίντερνετ για να εργαστούν, δεν προκαλεί εντύπωση το γεγονός πως η μεγάλη πλειοψηφία διαθέτει ιδιαίτερα ανεπτυγμένες ψηφιακές δεξιότητες. Το 71% αναφέρει πως η χρήση της τεχνολογίας τους έχει καταστήσει ανταγωνιστικότερους στην αγορά, ενώ το 68% τονίζει πως η εργασία τους απαιτεί υψηλή κατάρτιση και μεγάλη εμπειρία ώστε να διεξαχθεί με επιτυχία εξ' αποστάσεως. Παράλληλα, οι ίδιοι οι ψηφιακοί νομάδες είναι ισχυροί υποστηρικτές της τεχνολογίας,

επιστρατεύοντας μια μεγάλη ποικιλία εργαλείων για την βελτίωση του νέου μοντέλου διαβίωσης, που έχουν επιλέξει.

Οι ψηφιακοί νομάδες εργάζονται σε μια ευρεία γκάμα κλάδων, με το μεγαλύτερο ποσοστό να απασχολείται στους τομείς της πληροφορικής (12%), της εκπαίδευσης (11%), των συμβουλευτικών υπηρεσιών (11%), των πωλήσεων και του μάρκετινγκ (9%). Το κοινό χαρακτηριστικό αυτών των επαγγελμάτων είναι πως μπορούν ασκηθούν ακόμα και αποκλειστικά εξ' αποστάσεως μέσω της χρήσης των ψηφιακών εργαλείων και του διαδικτύου. Όσον αφορά τα φύλα, οι άντρες φαίνεται να επιλέγουν περισσότερο τον ψηφιακό νομαδισμό (59%) σε σχέση με τις γυναίκες (41%).

Όπως αναφέρεται στην έρευνα της εταιρείας MBO partners, 8 στους 10 ψηφιακούς νομάδες δηλώνουν πάρα πολύ ευχαριστημένοι (81%) με το νέο τρόπο εργασίας τους. Αν και το 34% υιοθετεί το “νομαδικό” τρόπο ζωής για διάστημα μικρότερο του ενός έτους, οι μισοί (53%) επιθυμούν να συνεχίσουν να εργάζονται ως ψηφιακοί νομάδες τουλάχιστον για τα επόμενα δύο χρόνια, αποδεικνύοντας την μεγάλη δυναμική που έχει αποκτήσει αυτή η νέα κατηγορία εργαζομένων.

Όσον αφορά τα εισοδήματα των ψηφιακών νομάδων, δεδομένου πως απαρτίζονται τόσο από εργαζόμενους πλήρους όσο και ημι-απασχόλησης, τα οικονομικά πλεονεκτήματα του «νομαδικού» τρόπου ζωής δεν είναι εύκολα διακριτά. Ωστόσο, ανεξάρτητα από τις οικονομικές απολαβές, το 76% ή αλλιώς 3 στους 4 ψηφιακούς νομάδες δηλώνουν ευχαριστημένοι με τα εισοδήματά τους, ποσοστό αρκετά μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των “παραδοσιακών” απασχολούμενων. Μεγάλο ρόλο στην ικανοποίηση που εκφράζουν οι ψηφιακοί νομάδες έχουν παίξει τα πλεονεκτήματα του νομαδικού τρόπου ζωής ο οποίος προσφέρει ευκαιρίες για πολλά και συχνά ταξίδια. Μάλιστα ένα σημαντικό ποσοστό των ψηφιακών νομάδων θέτει σε προτεραιότητα τα ταξίδια και όχι την επαγγελματική ανέλιξη, χρησιμοποιώντας τα εισοδήματά για τη διατήρηση του νέου τρόπου ζωής.

Για την αύξηση των εισοδημάτων τους οι

ψηφιακοί νομάδες συχνά εργάζονται από μέρη με χαμηλότερο κόστος ζωής από τον τόπο της εργασίας τους. Με τον τρόπο αυτό, εξασφαλίζουν αρκετά μεγαλύτερα κέρδη ώστε να χρηματοδοτούν τα ταξίδια τους και να απολαμβάνουν περισσότερο ελεύθερο χρόνο σε σύγκριση με μια συμβατικού τύπου εργασία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί πως πολλοί Αμερικανοί ψηφιακοί νομάδες που απασχολούνται στις μεγάλες εταιρείες των ΗΠΑ, εργάστηκαν εξ' αποστάσεως από χώρες της Ασίας όπως η Ταϊλάνδη και το Βιετνάμ, λαμβάνοντας τους ίδιους μισθούς με το παρελθόν.

Τα τελευταία χρόνια ολοένα και περισσότεροι ψηφιακοί νομάδες στρέφουν το ενδιαφέρον τους και στην Ελλάδα. Το ήπιο κλίμα και το χαμηλό, σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, κόστος ζωής αποτελούν πόλους έλξης για τους Ευρωπαίους ψηφιακούς νομάδες. Τα ελληνικά νησιά επιλέγουν πλέον όχι μόνο ξένοι συνταξιούχοι αλλά και επαγγελματίες που βρίσκονται στην πιο παραγωγική τους ηλικία, ενισχύοντας τόσο τις τοπικές οικονομίες όσο και το brand name της Ελλάδας στο εξωτερικό. Η κυβέρνηση αναγνωρίζοντας τα εν δυνάμει μεγάλα οφέλη για τη χώρα, επιταχύνει τις διαδικασίες για την προσέλκυση ψηφιακών νομάδων μέσα από συντονισμένες δράσεις προχωρώντας στη δημιουργία του σχετικού νομοθετικού πλαισίου.

Όπως δήλωσε ο αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών Μιλτιάδης Βαρβιτσιώτης, ζητούμενο για την Ελλάδα είναι να δημιουργήσει συνθήκες για τη συνολική φιλοξενία και διαμονή τηλεεργαζόμενων υψηλού εισοδήματος, αναδεικνύοντας πέρα από το φορολογικό και ασφαλιστικό περιβάλλον τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που καθιστούν τη χώρα μας θελκτική.

Ο συντονισμός των υπουργείων Εξωτερικών και Μετανάστευσης, σημείωσε ο κ. Βαρβιτσιώτης, έχει στόχο όλες οι αρμόδιες υπηρεσίες του κράτους να συνεργαστούν για την προσέλκυση, με απλές ψηφιακές διαδικασίες, ανθρώπους οι οποίοι θα επιλέξουν να μείνουν και να εργαστούν στην Ελλάδα ως ψηφιακοί νομάδες.

Η μετάβαση της διεθνούς αγοράς προς την εξ' αποστάσεως εργασία απέδειξε στις επιχειρήσεις πως η τηλεργασία

μπορεί να καταστεί το μοντέλο του μέλλοντος, και μάλιστα χωρίς απώλειες στην παραγωγικότητά τους. Στο πλαίσιο αυτό οι εργαζόμενοι φαίνονται πρόθυμοι, να υποστηρίξουν τους νέους ευέλικτους τρόπους εργασίας ακόμα και μετά την πανδημία. Η απόφαση αυτή επηρεάζει τους ψηφιακούς νομάδες με δύο βασικούς τρόπους:

Πρώτον οι επιχειρήσεις μέχρι τώρα απαιτούσαν, σχεδόν σε καθολικό βαθμό, την φυσική παρουσία των εργαζομένων στους χώρους εργασίας. Αυτό το γεγονός έχει αρχίσει να αλλάζει, εξαιτίας της πανδημίας, καθώς όλο και περισσότερες εταιρείες καταστρώνουν σχέδια για μια μορφή εξ' αποστάσεως εργασίας με μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Ως εκ τούτου, δίνεται η δυνατότητα σε εκατομμύρια ανθρώπους διεθνώς να υιοθετήσουν τον τρόπο ζωής ενός ψηφιακού νομά.

Δεύτερον οι ψηφιακοί νομάδες φαίνονται πρόθυμοι να περάσουν περισσότερο χρόνο σε μια περιοχή προτού μεταπηδήσουν σε κάποια άλλη, ενώ την ίδια στιγμή επισημαίνουν πως η παραγωγικότητά τους αυξάνεται όταν ταξιδεύουν λιγότερο. Την νέα αυτή τάση επιβεβαιώνουν και τα στοιχεία από τις εταιρείες βραχυχρόνιας μίσθωσης διαμερισμάτων. Σύμφωνα με την Airbnb, οι κρατήσεις διαμερισμάτων για διάστημα άνω των 28 ημερών έχουν σημειώσει αλματώδη άνοδο, επιβεβαιώνοντας την στροφή των ψηφιακών νομάδων σε μια πιο σταθερή ζωή με λιγότερο φρενήρεις ρυθμούς.

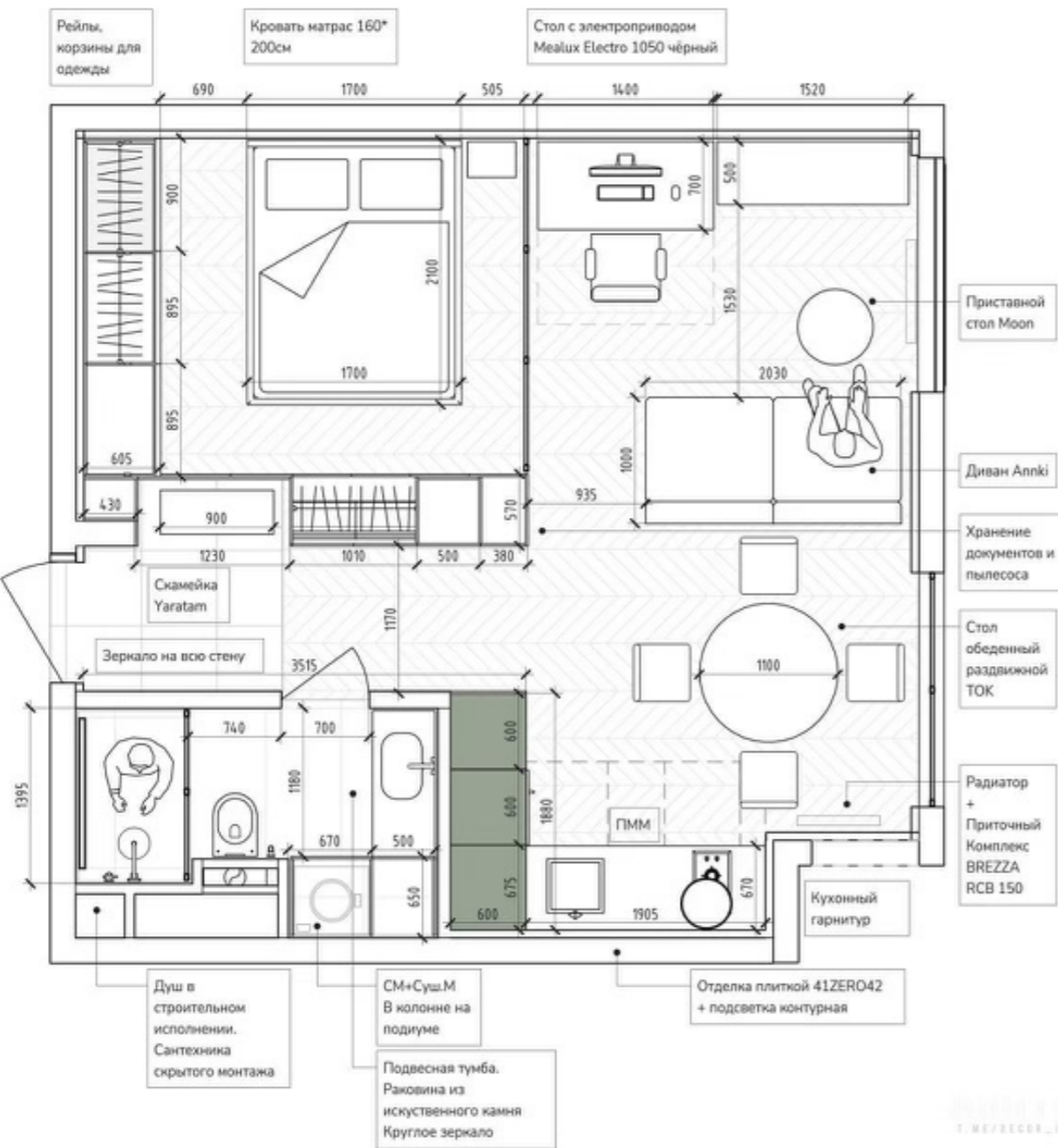
Το ξέσπασμα της πανδημίας επιτάχυνε κατά πολύ τη μετάβαση προς ένα εξ' αποστάσεως και πιο ευέλικτο μοντέλο εργασίας. Ως παράγωγο των αλλαγών στον τρόπο με τον οποίο εργαζόμαστε, ο ψηφιακός νομαδισμός επηρεάστηκε σημαντικά από την εμφάνιση της COVID-19. Ενώ είναι απίθανο πως οι ψηφιακοί νομάδες στην Ελλάδα και σε όλη την υφήλιο θα συνεχίζουν να αυξάνονται με τους ρυθμούς των τελευταίων ετών, είναι βέβαιο πως τα επόμενα χρόνια ολοένα και περισσότεροι εργαζόμενοι θα μπορούν να απασχολούνται με τον τρόπο και από τον τόπο που οι ίδιοι επιθυμούν και επιλέγουν, βελτιώνοντας σημαντικά την ποιότητα της ζωής τους, το οποίο και αποτελεί τον απώτερο στόχο της φιλοσοφίας του ψηφιακού νομαδισμού.

03

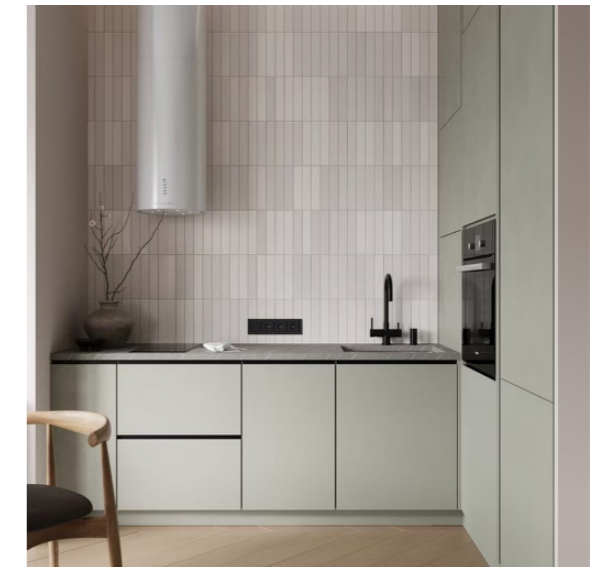
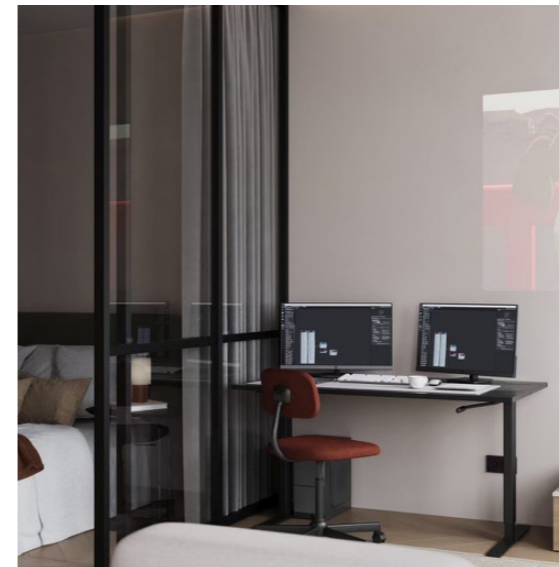
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ &
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ
ΔΙΑΜΟΡΦΩΜΕΝΑ ΓΙΑ ΨΗΦΙΑΚΟΥΣ
ΝΟΜΑΔΕΣ

01 ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ

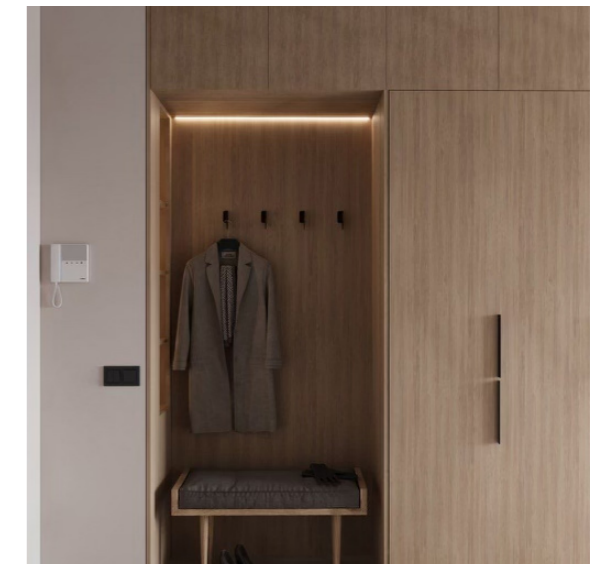
Διαμέρισμα 40 m² προς ενοικίαση στην Μόσχα.
 Το διαμέρισμα είναι κατάλληλο για τους ψηφιακούς νομάδες.
 Έχει προβλεφθεί θέση εργασίας ξεχωριστά τοποθετημένη.

D.N.S (digital nomad spaces)

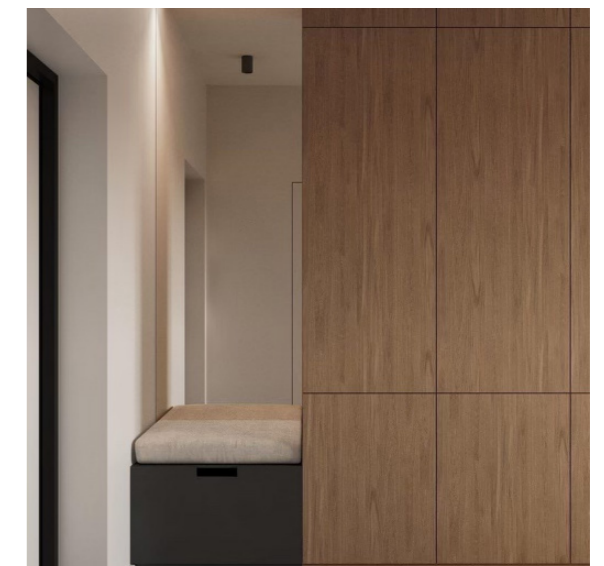
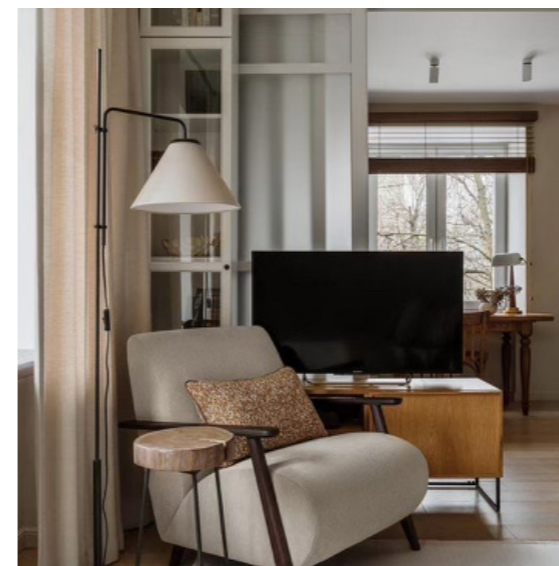
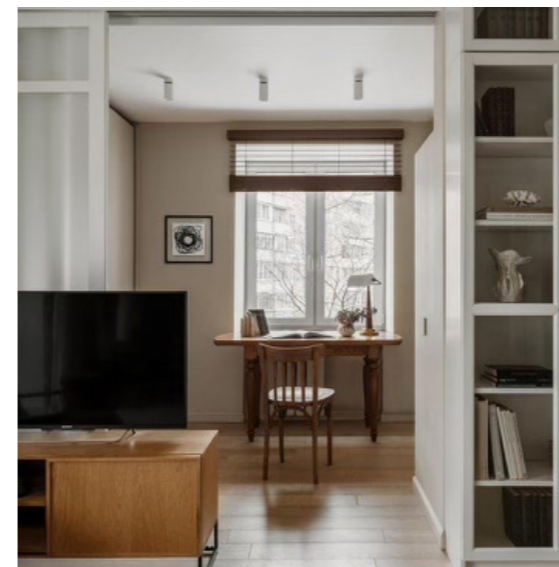

D.N.S (digital nomad spaces)

02 ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ

Διαμέρισμα 37 m² προς ενοικίαση στην Μόσχα.
Το διαμέρισμα είναι κατάλληλο για τους ψηφιακούς νομάδες.
Έχει προβλεφθεί θέση εργασίας η οποία απομωνώνεται από το υπόλοιπο σπίτι.

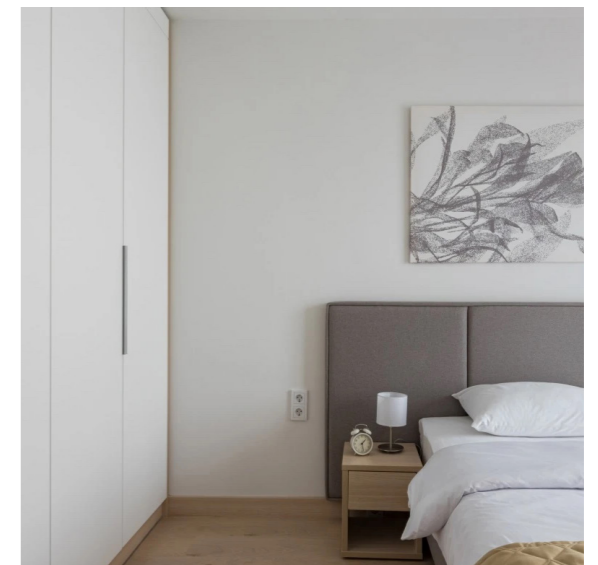

ΚΑΤΟΨΗ

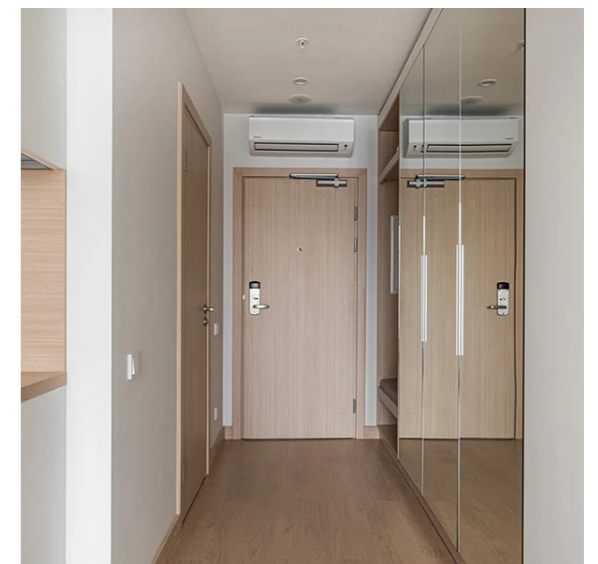
04 ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ

Ξενοδοχείο Yes Botanica apartments.
Πρόκειται για αλυσίδα ξενοδοχείων στη Ρωσία, με μικρές μονάδες διαμονής 20-42m²,
διαμορφωμένα για ψηφιακούς νομάδες.
Τα μικρότερα δωμάτια 20m² διαθέτουν χώρο εργασίας ενσωματωμένο στον κύριο χώρο,
ενώ τα μεγαλύτερα έχουν ξεχωριστό χώρο εργασίας, όπου μπορεί κάποιος να απομονωθεί.

D.N.S (digital nomad spaces)

D.N.S (digital nomad spaces)

05 ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ

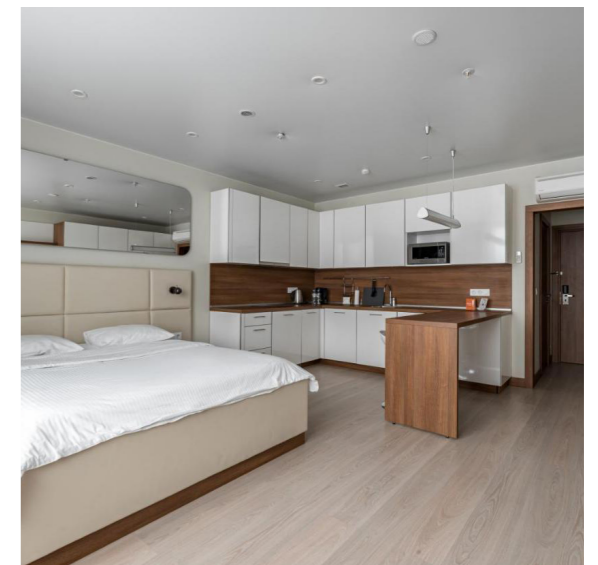
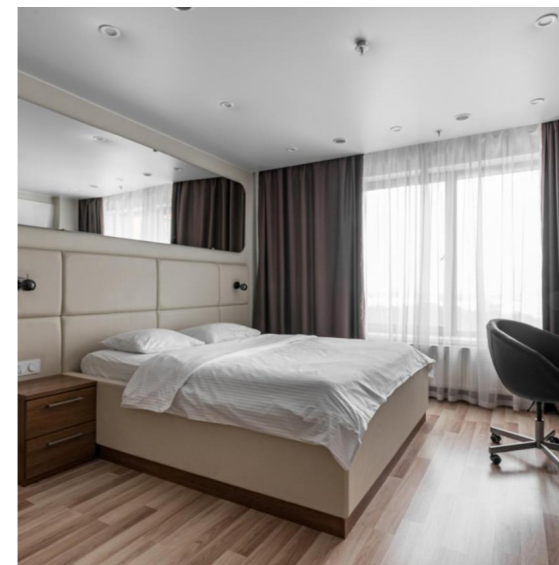
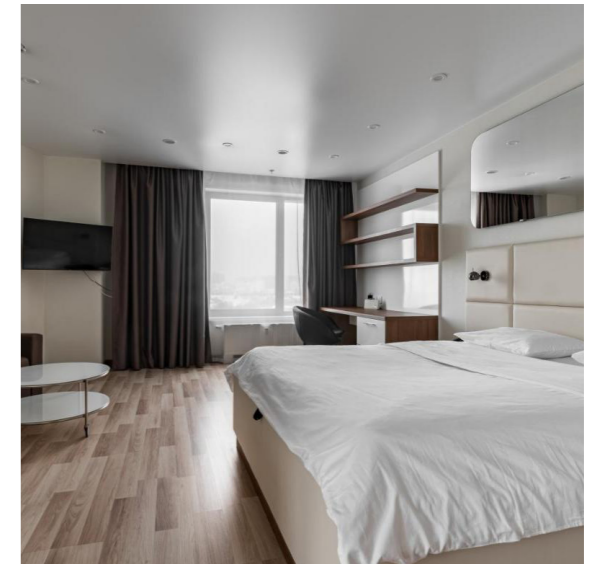
Ξενοδοχείο Yes Mitino apartments.

Πρόκειται για αλυσίδα ξενοδοχείων στη Ρωσία, με μικρές μονάδες διαμονής 20-42m², διαμορφωμένα για ψηφιακούς νομάδες.

Τα μικρότερα δωμάτια 20m² διαθέτουν χώρο εργασίας ενσωματωμένο στον κύριο χώρο, ενώ τα μεγαλύτερα έχουν ξεχωριστό χώρο εργασίας, όπου μπορεί κάποιος να απομονωθεί.

D.N.S (digital nomad spaces)

D.N.S (digital nomad spaces)

04

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

_επιλογή τοποθεσίας

_περιγραφή παρεμβάσεων

Ως αντικείμενο έρευνας και παρέμβασης επιλέγεται η ξενοδοχειακή μονάδα "Imperial Med Resort and spa" στο νησί της Σαντορίνης. Η μονάδα βρίσκεται νότια, δίπλα στο αεροδρόμιο του νησιού, στην παραλία της Αγίας Παρασκευής και πλησίον του χωριού Καμάρι.

Το ξενοδοχείο κατασκευασμένο στις αρχές του 2000 και σχεδιαστικά αποτελεί μία τυπική μορφή νέο-κυκλαδίτικης ξενοδοχειακής καλοκαιρινής μονάδας. Αποτελείται από το κεντρικό κτήριο, στο οποίο γίνεται και η είσοδος, τις μονάδες διαμονής, τους κοινόχρηστους και βοηθητικούς χώρους. Οι μονάδες διαμονής χωρίζονται σε δίκλινα δωμάτια και σουίτες ανάλογα με τα τετραγωνικά μέτρα και τον αριθμό των χώρων που αποτελούν το κάθε δωμάτιο και βρίσκονται κατά ομάδες σε αυτόνομα κτίρια μέσα στο οικόπεδο.

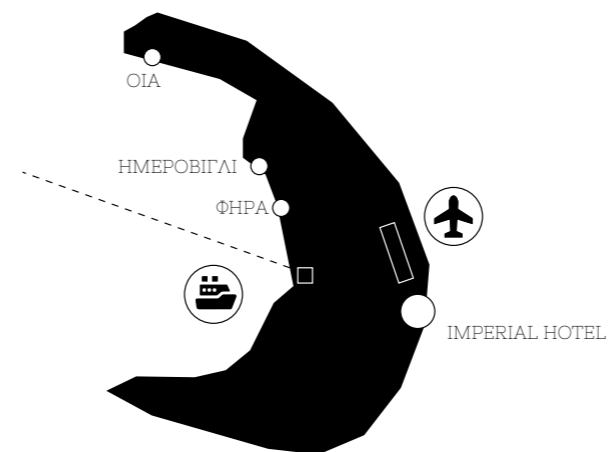
Οι κοινόχρηστοι χώροι αποτελούνται από το εστιατόριο του ξενοδοχείου, την κοινόχρηστη πισίνα και ένα υπαίθριο αμφιθέατρο.

Διατηρώντας ως πυρήνα της έρευνας τον "ψηφιακό νομά" σε συνδυασμό με τις σύγχρονες κοινωνιολογικές έρευνες που υποδεικνύουν πως αυτοί οι άνθρωποι αναζητούν μια νομαδική ζωή με επιμηκυνόμενους χρόνους διαμονής ανά μέρος, καθώς και αναλογιζόμενοι την προβληματική της της αποκλειστικά καλοκαιρινής λειτουργίας των περισσότερων ελληνικών ξενοδοχειακών μονάδων η παρέμβαση μας θα συγκεντρωθεί σε ένα τυπικό δωμάτιο και στους κοινόχρηστους χώρους της πισίνας και του εστιατορίου.

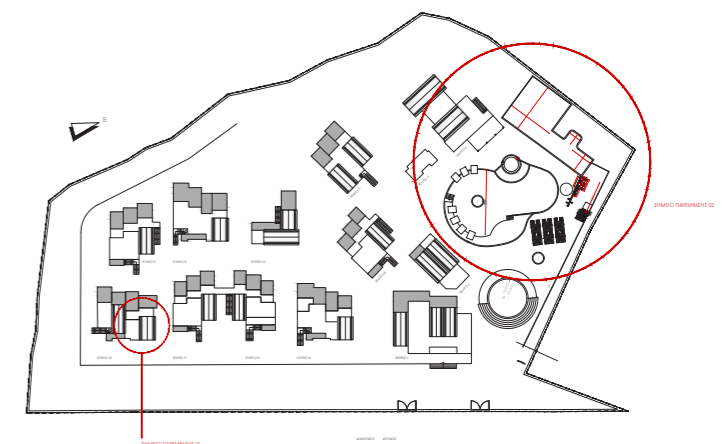
Στόχος της παρέμβασης είναι με τις απαραίτητες μεταβολές να καλυφθούν οι ανάγκες διαβίωσης και εργασίας αυτού του νέου τύπου ταξιδιώτη/εργαζόμενου καθώς και η δημιουργία μία εναλλακτικής πρότασης αύξησης του χρόνου λειτουργίας της εκάστοτε ξενοδοχειακής μονάδας, πέρα από τους καλοκαιρινούς μήνες.

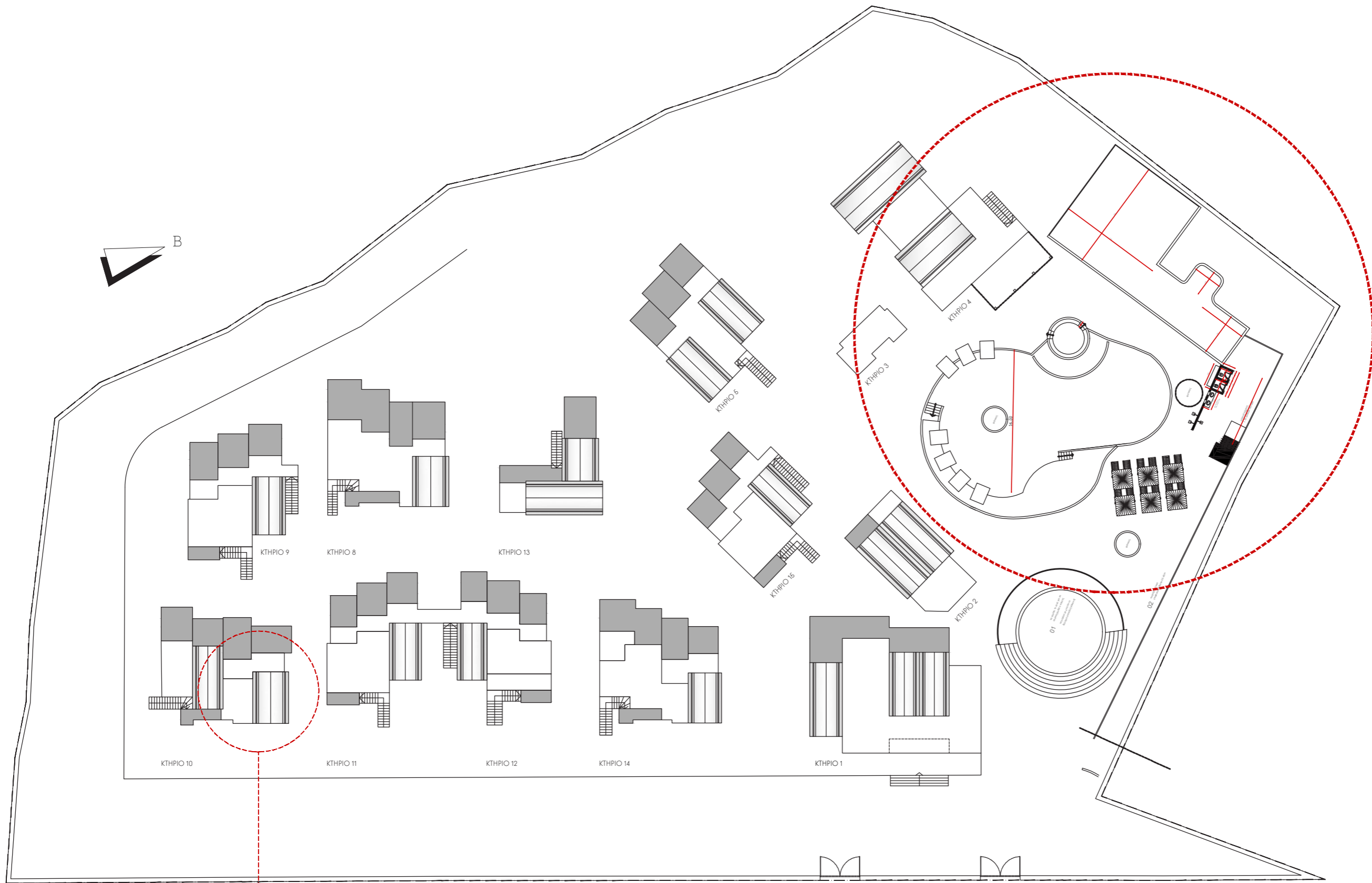
ΕΛΛΑΔΑ

ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ

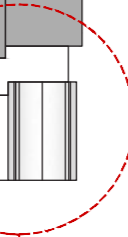

IMPERIAL HOTEL

B

ΚΤΗΡΙΟ 10

ΣΗΜΕΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 01

ΚΤΗΡΙΟ 11

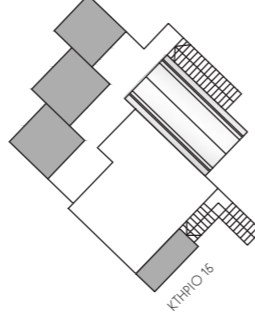
ΚΤΗΡΙΟ 12

ΚΤΗΡΙΟ 14

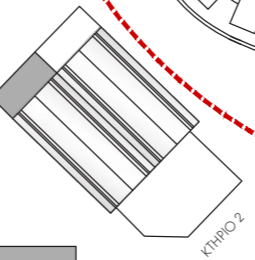
ΚΤΗΡΙΟ 1

ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

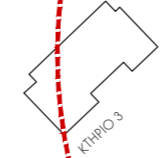
ΚΤΗΡΙΟ 6

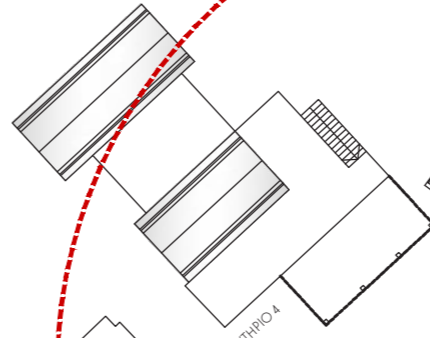
ΚΤΗΡΙΟ 15

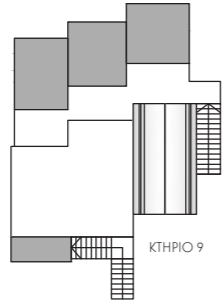
ΚΤΗΡΙΟ 2

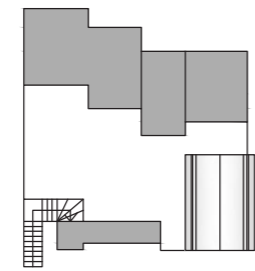
ΚΤΗΡΙΟ 3

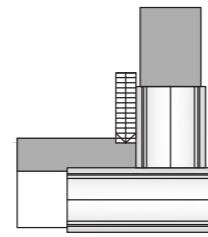
ΚΤΗΡΙΟ 4

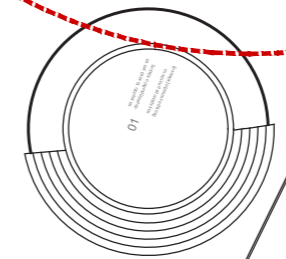
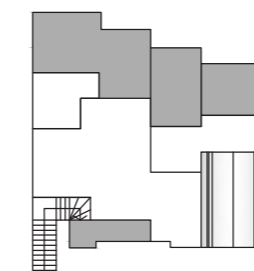
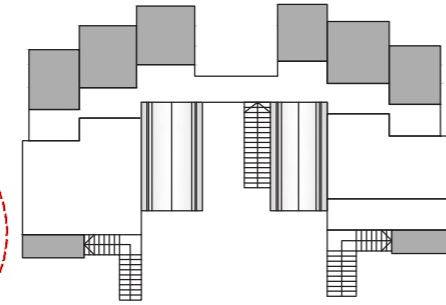
ΚΤΗΡΙΟ 9

ΚΤΗΡΙΟ 8

ΚΤΗΡΙΟ 13

01

02

ΣΗΜΕΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 02

ΔΩΜΑΤΙΟ

Το υπάρχον τυπικό δωμάτιο του ξενοδοχείου διαμορφώνεται από ένα ενιαίο χώρο με το κρεβάτι, μία ντουλάπα, ένα πάγκο και το λουτρό ενώ το κάθε αυτόνομο κτήριο αποτελείται κατά μέσο όρο από τέσσερα τυπικά/ίδια δωμάτια στο ισόγειο και δύο στον όροφο.

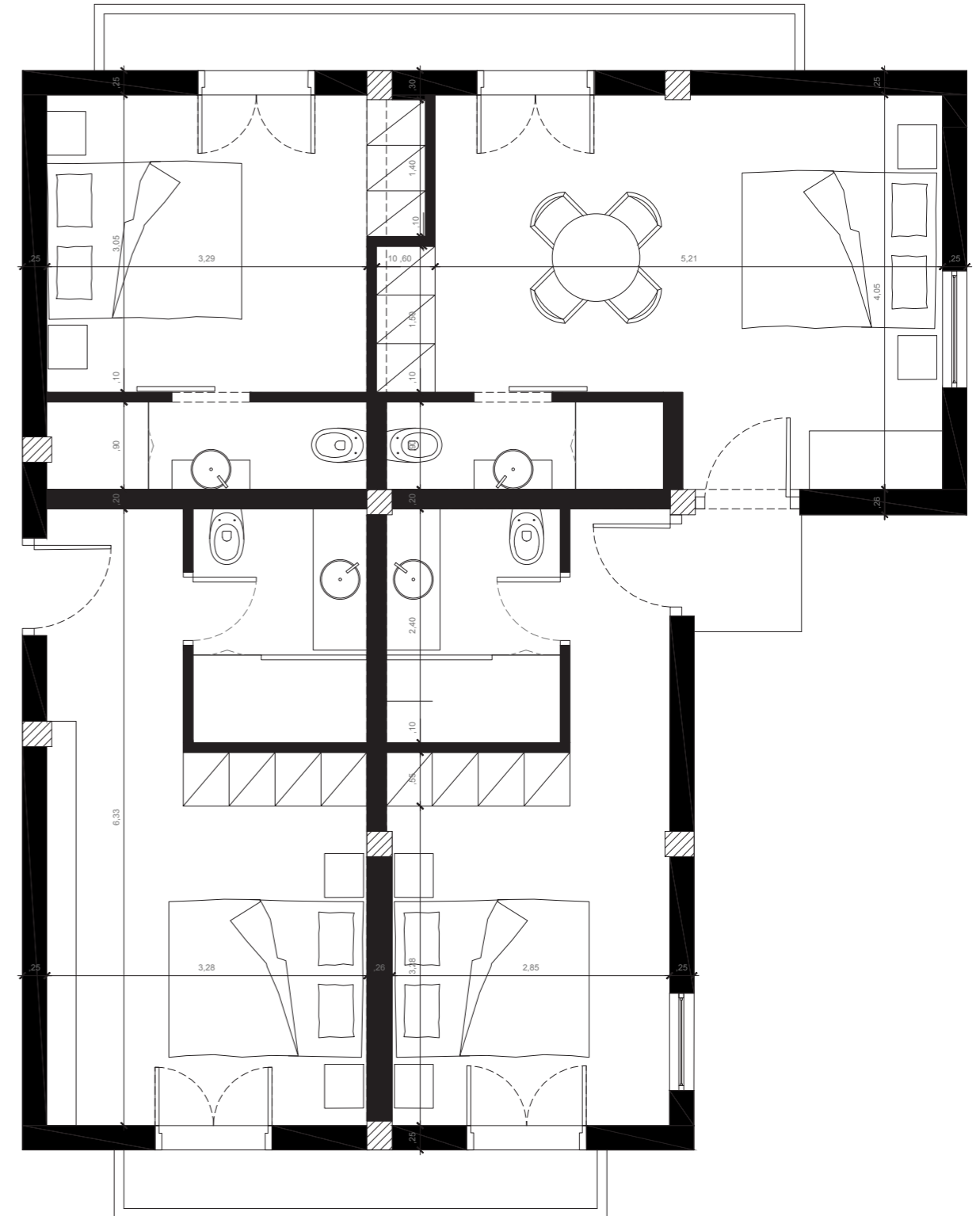
Η παρέμβαση ξεκινάει από την πλήρης αναδιαμόρφωση ενός ορόφου μίας τυπικής μονάδας στον οποίο δημιουργούμε δύο διαμερίσματα πλήρως λειτουργικά. Τα διαμερίσματα παρέχουν μία πλήρως εξοπλισμένη κουζίνα, ένα ψηλό πάγκο εργασίας ή φαγητού, ένα μικρό σαλόνι και ένα δεύτερο χώρο στον οποίο βρίσκεται το υπνοδωμάτιο μαζί με το λουτρό. Επιπλέον διαθέτουν μία αυτόνομη θέση εργασίας στο χώρο του σαλονιού, η οποία περιβάλλεται από μία συρόμενη κατασκευή με τζάμια. Στόχος είναι η προσφορά της απομόνωσης του εργαζόμενου ατόμου, στην περίπτωση που υπάρχει θόρυβος στο υπόλοιπο δωμάτιο και υπάρχει ανάγκη για ησυχία και συγκέντρωση αποκλειστικά στην εργασία.

Η αύξηση των τετραγωνικών στο κάθε διαμέρισμα γίνεται με γνώμονα την παρατεταμένη διαμονή των ενοίκων. Με βάση τις έρευνες για τους ψηφιακούς νομάδες, αυτοί προτιμούν να παρατείνουν τη διάρκεια της διαμονής τους σε ένα μέρος. Για να γίνει αυτό οι άνθρωποι αυτοί έχουν ανάγκη από περισσότερο χώρο σε μέγεθος αλλά και σε εξοπλισμό και αποθήκευση.

Ένας δεύτερος λόγος είναι πως έχει παρατηρηθεί πως οι ψηφιακοί νομάδες προτιμούν να κλείνουν τις διαμονές του σε σπίτια και όχι σε ξενοδοχεία. Με αυτόν όμως τον τρόπο στοχεύουμε να δώσουμε την εικόνα ενός μικρού διαμερίσματος, ώστε να μπορέσει ο ένοικος να νιώσει περισσότερο οικεία για το χρονικό διάστημα που θα μείνει μέσα.

A ΣΗΜΕΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 01

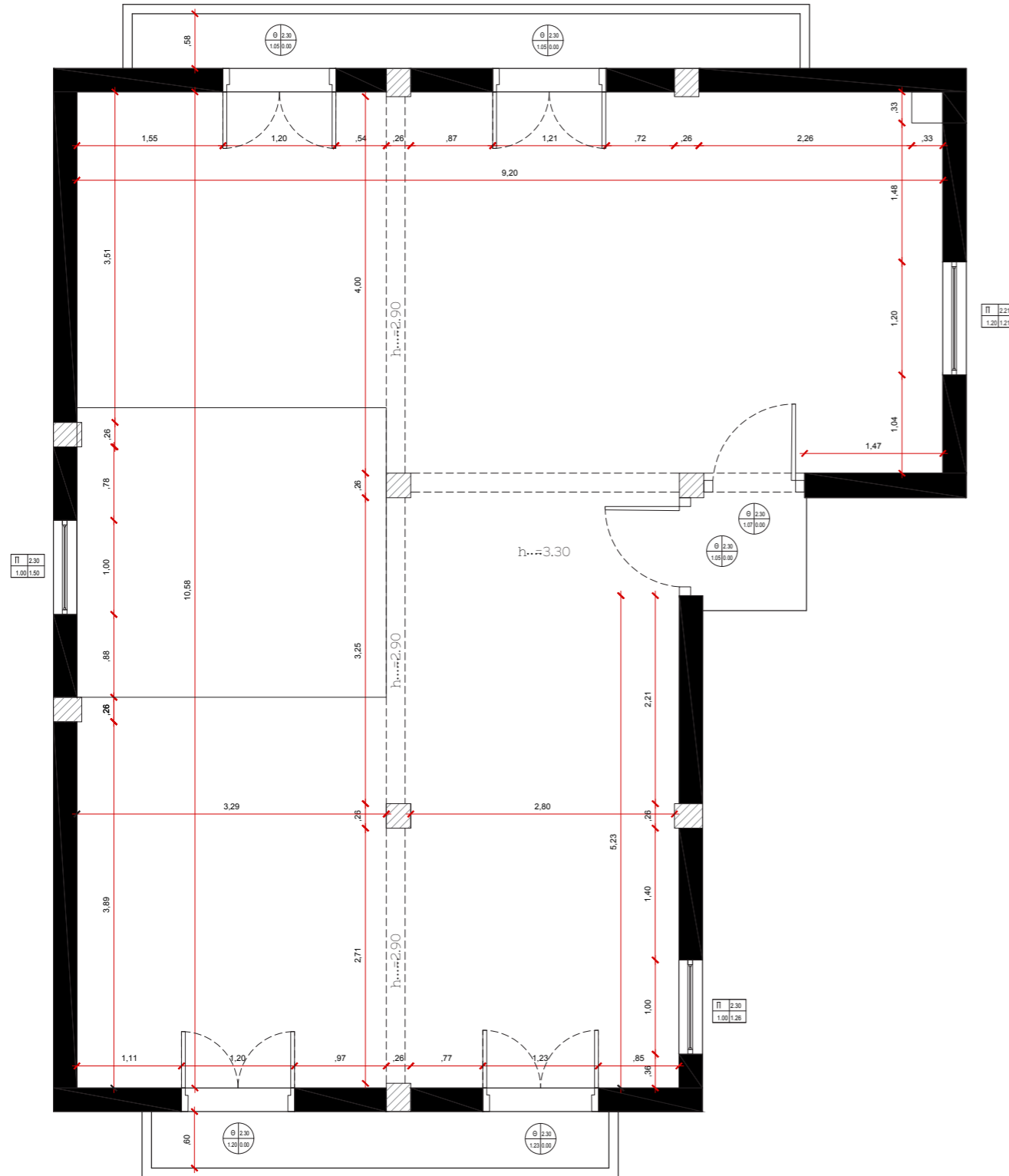
το πριν

Β ΣΗΜΕΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 01

το ενδιάμεσο

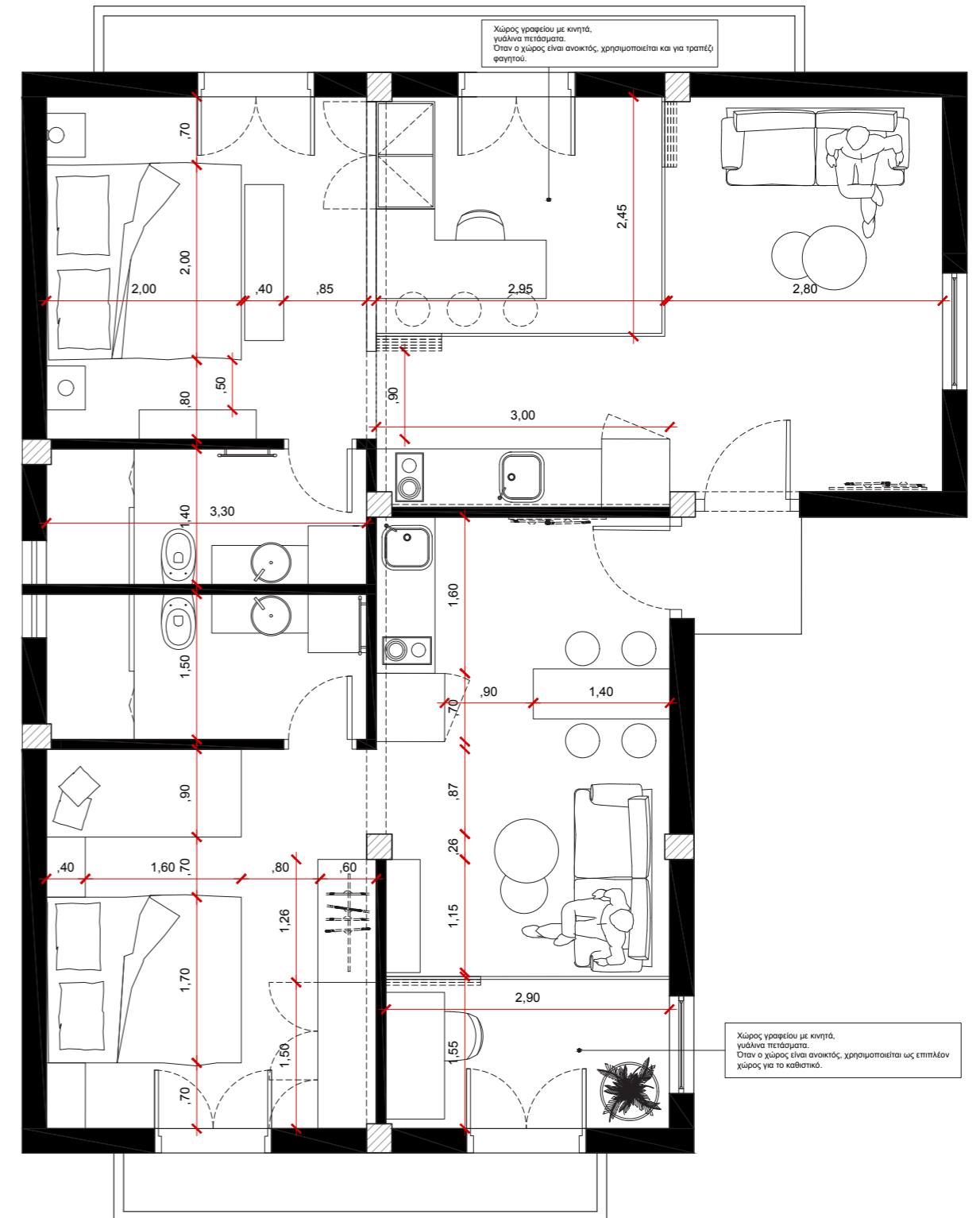
D.N.S (digital nomad spaces)

ΣΗΜΕΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 01

το μετά

D.N.S (digital nomad spaces)

σαλόνι τύπου β

σαλόνι τύπου β

υπνοδωμάτιο τύπου β

υπνοδωμάτιο τύπου β

D.N.S (digital nomad spaces)

υπνοδωμάτιο τύπου α

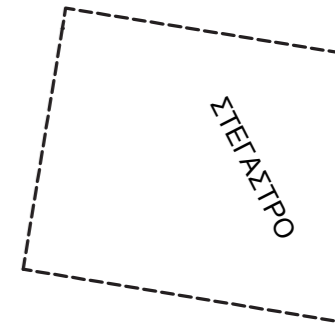
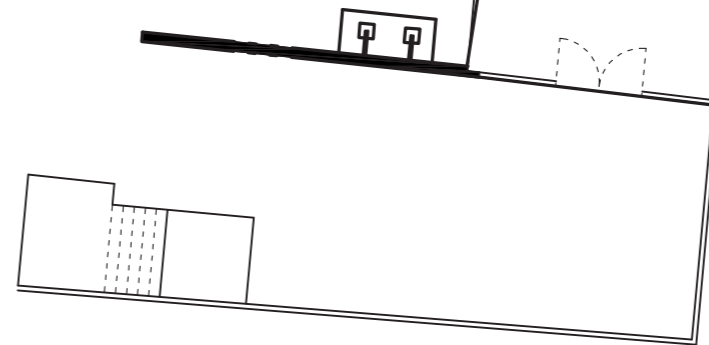
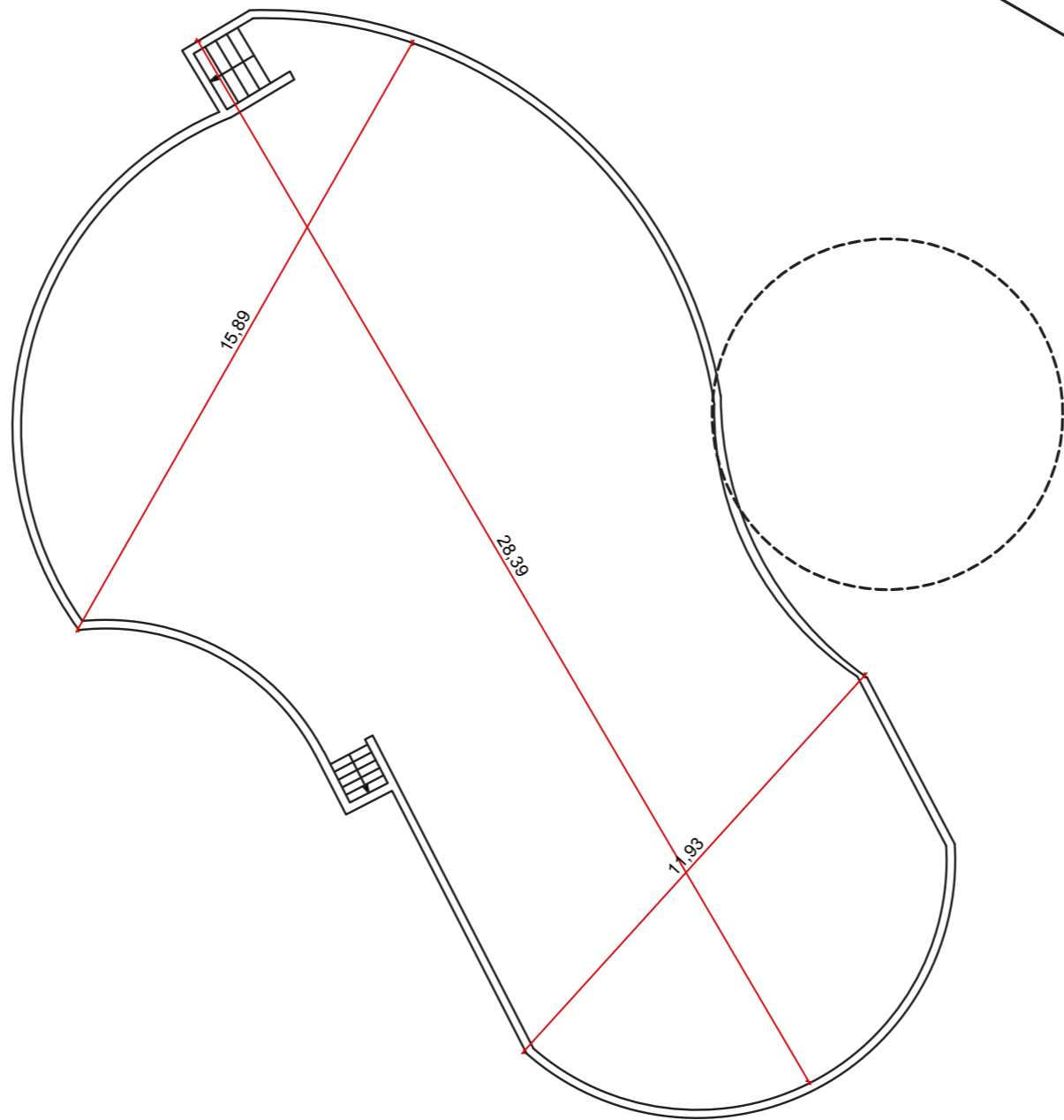
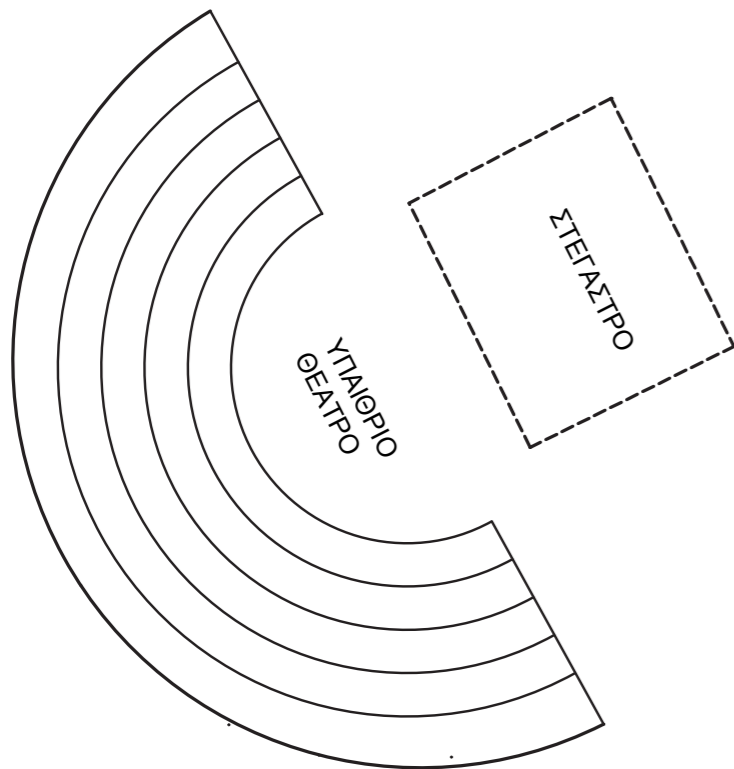
υπνοδωμάτιο τύπου α

D.N.S (digital nomad spaces)

A

ΣΗΜΕΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 02

η πίσίνα και ο περιβάλλοντας χώρος/
υπάρχουσα κατάσταση

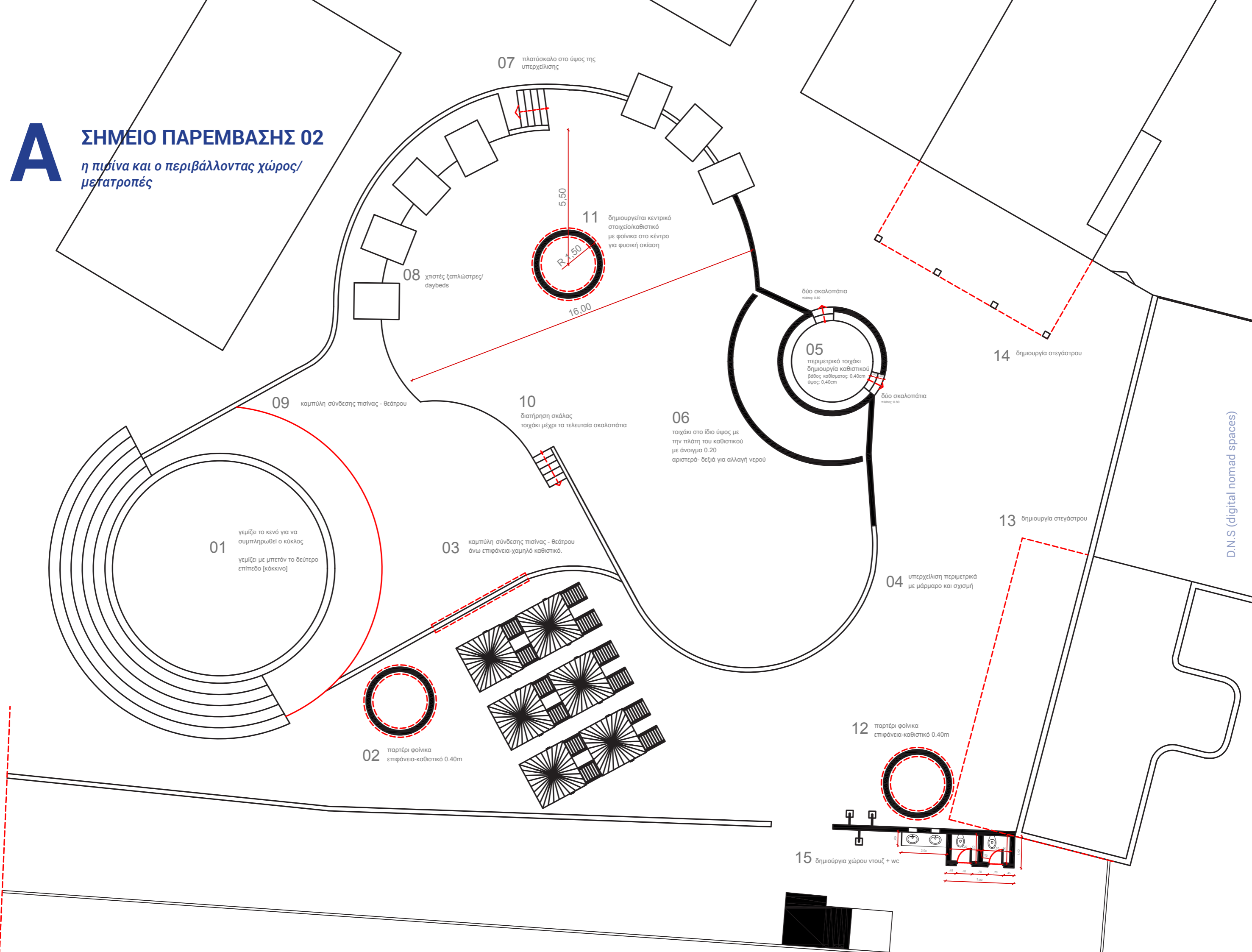
ΙΣΟΓΕΙΟ
ΚΤΙΡΙΟ
[ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΣ
ΧΩΡΟΣ]

A ΣΗΜΕΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 02

η πύρινα και ο περιβάλλοντας χώρος/
μετατροπές

D.N.S (digital nomad spaces)

D.N.S (digital nomad spaces)

A ΣΗΜΕΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 02

η στάθμη των νερών/λεπτομέρεια

ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ

Οι κοινόχρηστοι χώροι στους οποίους πραγματοποιούμε παρέμβαση είναι ο χώρος της πισίνας και το εστιατόριο.

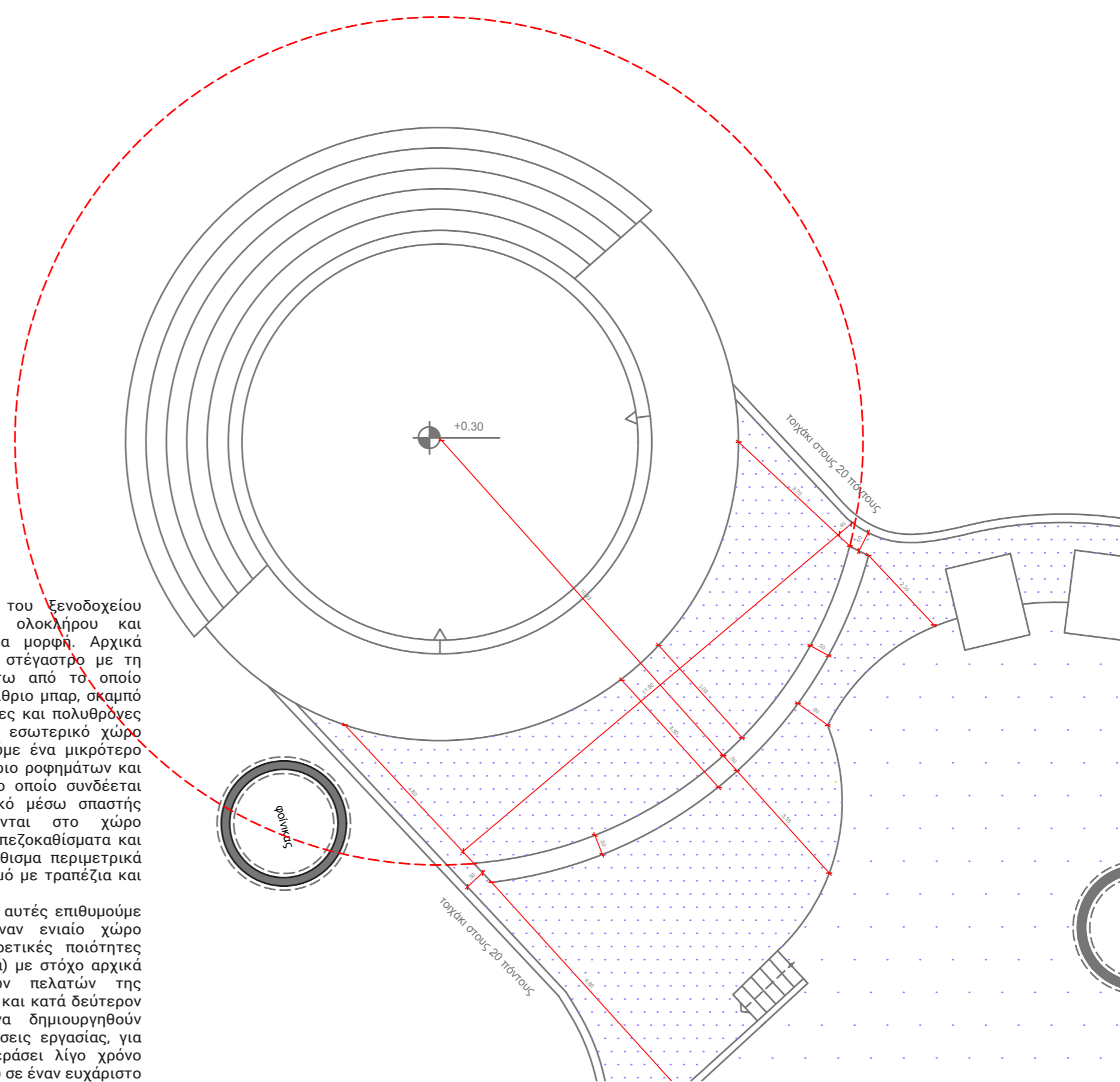
Έως σήμερα η πισίνα αποτελεί μία τυπική πισίνα που συναντάμε σε ξενοδοχεία resort με μέσο βάθος 1,40 μέτρα και ξαπλώστρες με ομπρέλες περιφερειακά.

Στην παρέμβασή μας τοποθετείται σε κεντρικό και βαθύ σημείο μία χτιστή ζαρντινιέρα από οπλισμένο σκυρόδεμα και μέσα τοποθετείται ένα φοινιάς. Περιμετρικά της ζαρντινιέρας δημιουργείται ένα κυκλικό κάθισμα με ύψος 45 εκατοστά. Ταυτόχρονα στη μία άκρη της δημιουργείται ένα μεγάλο πλάτωμα ώστε το ύψος του νερού να είναι στα 40 εκατοστά. Εκεί μέσα στο νερό τοποθετούνται ειδικές ξύλινες κατασκευές με βάσεις από μπετό τύπου ξαπλώστρας με σκιάστρα για τους χρήστες της πισίνας. Επιπλέον στην αντίθετη άκρη δημιουργείται ένα χαμηλότερο κυκλικό επίπεδο με δύο σκαλιά. Στο εσωτερικό του και περιμετρικά του κύκλου υπάρχει χτιστό κάθισμα σε ύψος 45 εκατοστών και πλάτος 70 εκατοστών. Τέλος περιμετρικά της πισίνας δημιουργείται ένα σκαλί υπερχειλίσσης νερού ύψους 30 εκατοστών, από το οποίο το νερό της πισίνας υπερχειλίζει σε κανάλι από κάτω.

Όλες οι παρεμβάσεις στο χώρο της πισίνας έγιναν με την πρόθεση δημιουργίας διαφόρων θέσεων με ποικίλλες ποιότητες, όπου μπορεί κάποιος χρήστης της εγκατάστασης να κάτσει άνετα περισσότερη ώρα και ταυτόχρονα να είναι κοντά στο νερό, κάτι το οποίο είναι θεμιτό από τους περισσότερους επισκέπτες ενός τέτοιου ξενοδοχείου. Πιστεύουμε ότι η παρέμβαση αυτή βοηθά και τους απλούς ένοικους αλλά και τους εκάστοτε ψηφιακούς νομάδες, οι οποίοι σε μία απόδραση από το δωμάτιο τους μπορούν να έχουν τη δυνατότητα να δουλέψουν σε ένα διαφορετικό, πιο ευχάριστο περιβάλλον.

Το εστιατόριο του Ξενοδοχείου αναδιαμορφώνεται εξ ολοκλήρου και παίρνει πλέον μία νέα μορφή. Αρχικά δημιουργούμε ένα νέο στέγαστρο με τη μορφή πέργκολας, κάτω από το οποίο τοποθετούνται ένα υπαίθριο μπαρ, σκαμπό ψηλά, τραπέζια, καρέκλες και πολυθρόνες σε διάφορα ύψη. Στον εσωτερικό χώρο του «καφέ» δημιουργούμε ένα μικρότερο μπαρ με παρασκευαστήριο ροφημάτων και ελαφριών γευμάτων, το οποίο συνδέεται άμεσα με το εξωτερικό μέσω σπαστής τζαμαρίας, τοποθετούνται στο χώρο ορισμένα ελεύθερα τραπέζοκαθίσματα και ένα συνεχές χτιστό κάθισμα περιμετρικά του χώρου σε συνδυασμό με τραπέζια και καρέκλες.

Με τις κινήσεις αυτές επιθυμούμε να δημιουργήσουμε έναν ενιαίο χώρο με πολλές και διαφορετικές ποιότητες (μέσα-έξω, ψηλά-χαμηλά) με στόχο αρχικά την εξυπηρέτηση των πελατών της ξενοδοχειακής μονάδας και κατά δεύτερον για να μπορέσουν να δημιουργηθούν αρκετές και άνετες θέσεις εργασίας, για όποιον επιθυμεί να περάσει λίγο χρόνο έξω από τη δωμάτιο του σε έναν ευχάριστο χώρο. Για το λόγο αυτό φροντίζουμε ώστε σε κάθε θέση καθίσματος που δημιουργείτε να υπάρχει τουλάχιστον μία πρίζα φόρτισης συσκευής.

A

ΣΗΜΕΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 02

η πισίνα

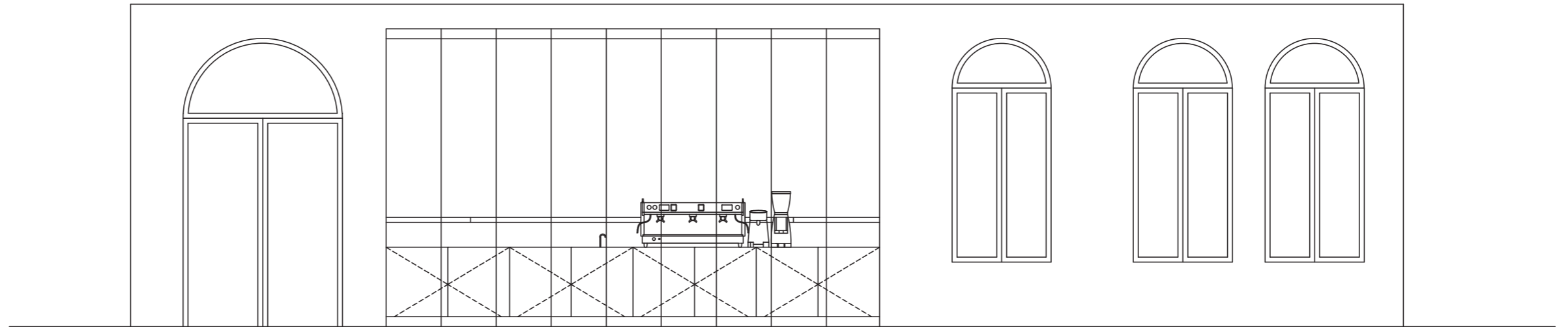
D.N.S (digital nomad spaces)

D.N.S (digital nomad spaces)

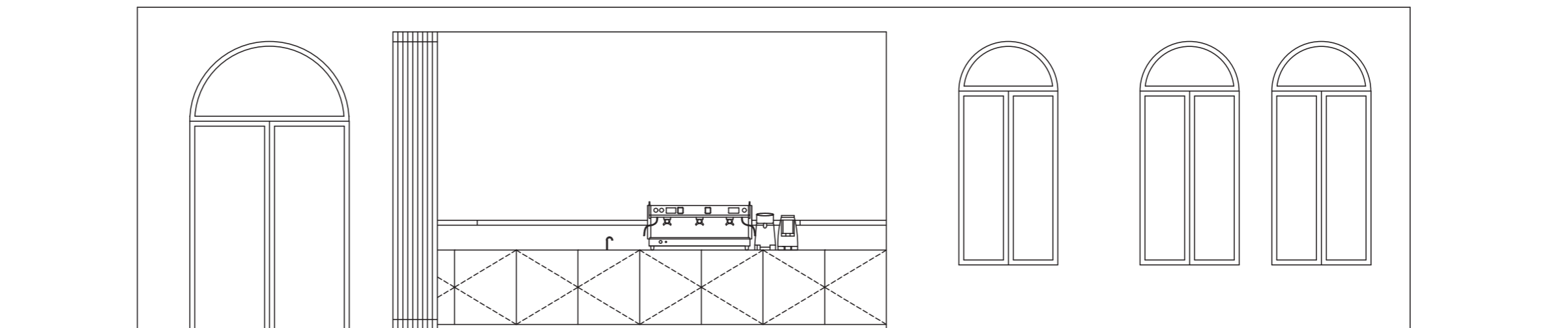
B

ΣΗΜΕΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 02

το καφέ / οψοτομές

κλειστό

ανοιχτό

B ΣΗΜΕΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ 02

το καφέ / φωτορεαλιστικό

D.N.S (digital nomad spaces)

D.N.S (digital nomad spaces)

05

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

Ο ψηφιακός νομαδισμός αποτελεί πλέον ένα αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας στο χώρο της εργασίας και έχει μπει ξεκάθαρα στο εύρος των επιλογών μας. Οι άνθρωποι που επιλέγουν να ζήσουν - για μικρό ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα - με αυτόν τον τρόπο ζωής αυξάνοντα ολοένα.

Σκοπός της δικής μας εργασίας και έρευνας υπήρξε από την αρχή η εύρεση των ιδιαιτεροτήτων διαβίωσης της νέας αυτής κοινωνικής ομάδας και των απαιτήσεων που προβάλλονται μέσα από το νέο αυτό τρόπο ζωής και εργασίας.

Επιπλέον ήταν ξεκάθαρο στο κατά πόσο η Ελλάδα αδυνατεί να φιλοξενήσει επαρκώς τους ψηφιακούς νομάδες, καθώς αντιμετωπίζουν προβλήματα σε πολλαπλά επίπεδα, νομοθετικά αλλά και σε εύρεση χώρου. Το γεγονός αυτό το αποδεικνύουν οι ανεπίσημες και μεγάλες σε αριθμό ομάδες που βρήκαμε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, στις οποίες συμμετέχουν ένα σοβαρός αριθμών ατόμων που είτε έχουν ζήσει σε ψηφιακοί νομάδες στη χώρα μας, είτε επιθυμούν να το προσπαθήσουν. Στις ομάδες αυτές διαβάσαμε πληθώρα από σχόλια, παράπονα και δυσκολίες που έχουν αυτοί οι άνθρωποι, όταν επιλέγουν να περάσουν ένα κομμάτι της ζωής τους εδώ. Ένα από τα μεγαλύτερα θέματα που φαίνεται ξεκάθαρα είναι η εύρεση κατάλληλου μέρους και χώρου κατοίκησης. Το εντυπωσιακό γεγονός είναι πως οι άνθρωποι αυτοί αποφεύγουν τα μέρη και τις περιόδους με μεγάλη τουριστική ζήτηση και αποζητούν - στο μεγαλύτερο ποσοστό τους - το ακριβώς αντίθετο. Ένα ήσυχο μέρος, με καλή σύνδεση στο διαδίκτυο όπου να μπορούν να εργαστούν με άνεση και να έρθουν σε επαφή με ένα νεό τόπο και νέους ανθρώπους.

Όλα τα παραπάνω προσφέρουν μία εξαιρετική λύση στο θέμα της εποχικότητας των ξενοδοχειακών μονάδων στην Ελλάδα. Τα καλοκαιρινά θέρετρα κατά τη διάρκεια του χειμώνα μένουν νεκρά κουφάρια κτηρίων, τα οποία δεν έχουν καμία χρησιμότητα, υποβαθίζουν αισθητικά την περιοχή στην οποία βρίσκονται και δεν αποφέρουν καμία κερδοφορία στους επιχειρηματίες και τον εκάστοτε τόπο. Με απλές προσαρμογές, σαν αυτές που παρουσιάστηκαν νωρίτερα οι θερινές ξενοδοχειακές μονάδες μπορούν να γίνουν ελκυστικά μέρη για τους ψηφιακούς νομάδες και να λειτουργήσουν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, με ένα διαφορετικό σενάριο από το καλοκαιρινό.

Η μεταβολή που έχει γίνει στο εργασιακό πλαίσιο αλλά και στον τρόπο διαβίωσης μετά το πέρας της πανδημίας είναι πλέον ένα γεγονός που δεν μπορούμε να μην το αντικρίσουμε σαν αληθινό. Είναι μία νέα πραγματικότητα την οποία ωφείλουμε να κατανοήσουμε και να προσαρμοστούμε.

ηλεκτρονικές πηγές:

<https://www.europarl.europa.eu>

<https://insete.gr/studies/>

<https://www.mednet.gr/>

<https://en.wikipedia.org/>

<https://emea.gr/>

<https://www.greek-language.gr/greekLang/index.html>

<https://www.kathimerini.gr/society/785626/o-toyrismos-mas-kanei-kalyteroys-anthropoys-2/>

<https://actionaid.gr/ta-nea-mas/oi-diakopes-einai-anthropi-%20no-dikaioma>

έντυπα μέσα:

Νικάκη Β, 2021. “Επιδράσεις της Πανδημίας Covid-19 στον Τουρισμό Yachting και Ιστιοπλοΐας σε προορισμούς της Μεσογείου. Μια εμπειρική διερεύνηση” , Κέρκυρα, Διπλωματική Εργασία, Επιβλέπουσα: Δρ Κυριακάκη Άννα, Στρατηγική Διοίκηση Τουριστικών Προορισμών & Επιχειρήσεων Φιλοξενίας

Ανδριώτης Κ, 2008. Αειφορία και Εναλλακτικός Τουρισμός, Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη

Ξυνομηλάκης Δ, 2020. Συνέντευξη στη Λήδα Δεληγιάννη, tour-market.gr

World Travel and Tourism Council (WTTC), (2020) Economic Impact Reports

ΣΕΤΕ (2016), Βασικά μεγέθη του ελληνικού τουρισμού.

ΣΕΤΕ (2017), Η συμβολή του τουρισμού στην Ελληνική Οικονομία το 2017.

Κοκκώσης Χ., Τσάρτας Π., Γκρίμπα Ε. (2011), Ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού ζήτηση και προσφορά νέων προϊόντων τουρισμού, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.